ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രിചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രിചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
അഥ കൃഷ്ണശ്ച രാമശ്ച കൃതശൗചൗ പരന്തപ ।
മൽലദുന്ദുഭിനിർഘോഷം ശ്രുത്വാ ദ്രഷ്ടുമുപേയതുഃ ॥ **1** ॥

രംഗദ്വാരം സമാസാദ്യ തസ്മിൻ നാഗമവസ്ഥിതം ।
അപശ്യത് കുവലയാപീഡം കൃഷ്ണോഽംബഷ്ഠപ്രചോദിതം ॥ **2** ॥

ബദ്ധ്വാ പരികരം ശൗരിഃ സമുഹ്യ കുടിലാലകാൻ ।
ഉവാച ഹസ്തിപം വാചാ മേഘനാദഗഭീരയാ ॥ **3** ॥

അംബഷ്ഠാംബഷ്ഠ മാർഗം നൗ ദേഹ്യപക്രമ മാ ചിരം ।
നോ ചേത് സകുഞ്ജരം ത്വാദ്യ നയാമി യമസാദനം ॥ **4** ॥

ഏവം നിർഭർത്സിതോഽംബഷ്ഠഃ കുപിതഃ കോപിതം ഗജം ।
ചോദയാമാസ കൃഷ്ണായ കാലാന്തകയമോപമം ॥ **5** ॥

കരീന്ദ്രസ്തമഭിദ്രുത്യ കരേണ തരസാഗ്രഹീത് ।
കരാദ് വിഗലിതഃ സോഽമും നിഹത്യാംഘ്രിഷ്വലീയത ॥ **6** ॥

സങ്ക്രുദ്ധസ്തമചക്ഷാണോ ഘ്രാണദൃഷ്ടിഃ സ കേശവം ।
പരാമൃശത് പുഷ്കരേണ സ പ്രസഹ്യ വിനിർഗതഃ ॥ **7** ॥

പുച്ഛേ പ്രഗൃഹ്യാതിബലം ധനുഷഃ പഞ്ചവിംശതിം।
വിചകർഷ യഥാ നാഗം സുപർണ ഇവ ലീലയാ ॥ **8** ॥

സ പർയാവർതമാനേന സവ്യദക്ഷിണതോഽച്യുതഃ।
ബഭ്രാമ ഭ്രാമ്യമാണേന ഗോവത്സേനേവ ബാലകഃ ॥ **9** ॥

തതോഽഭിമുഖമഭ്യേത്യ പാണിനാഽഽഹത്യ വാരണം।
പ്രാദ്രവൻ പാതയാമാസ സ്പൃശ്യമാനഃ പദേ പദേ ॥ **10** ॥

സ ധാവൻ ക്രീഡയാ ഭൂമൗ പതിത്വാ സഹസോത്ഥിതഃ।
തം മത്വാ പതിതം ക്രുദ്ധോ ദന്താഭ്യാം സോഽഹനത്ക്ഷിതിം ॥ **11** ॥

സ്വവിക്രമേ പ്രതിഹതേ കുഞ്ജരേന്ദ്രോഽത്യമർഷിതഃ।
ചോദ്യമാനോ മഹാമാത്രൈഃ കൃഷ്ണമഭ്യദ്രവദ് രുഷാ ॥ **12** ॥

തമാപതന്തമാസാദ്യ ഭഗവാൻ മധുസൂദനഃ।
നിഗൃഹ്യ പാണിനാ ഹസ്തം പാതയാമാസ ഭൂതലേ ॥ **13** ॥

പതിതസ്യ പദാഽഽക്രമ്യ മൃഗേന്ദ്ര ഇവ ലീലയാ।
ദന്തമുത്പാട്യ തേനേഭം ഹസ്തിപാംശ്ചാഹനദ്ധരിഃ ॥ **14** ॥

മൃതകം ദ്വിപമുത്സൃജ്യ ദന്തപാണിഃ സമാവിശത്।
അംസന്യസ്തവിഷാണോഽസൃങ്മദബിന്ദുഭിരങ്കിതഃ।
വിരൂഢസ്വേദകണികാവദനാംബുരുഹോ ബഭൗ ॥ **15** ॥

വൃതൗ ഗോപൈഃ കതിപയൈർബലദേവജനാർദനൗ।
രംഗം വിവിശതൂ രാജൻ ഗജദന്തവരായുധൗ ॥ **16** ॥

മൽലാനാമശനിർനൃണാം നരവരഃ
സ്ത്രീണാം സ്മരോ മൂർതിമാൻ

ഗോപാനാം സ്വജനോഽസതാം ക്ഷിതിഭുജാം
ശാസ്താ സ്വപിത്രോഃ ശിശുഃ।
മൃത്യുർഭോജപതേർവിരാഡവിദുഷാം
തത്ത്വം പരം യോഗിനാം
വൃഷ്ണീനാം പരദേവതേതി വിദിതോ
രംഗം ഗതഃ സാഗ്രജഃ ॥ **17** ॥

ഹതം കുവലയാപീഡം ദൃഷ്ട്വാ താവപി ദുർജയൗ।
കംസോ മനസ്യപി തദാ ഭൃശമുദ്വിവിജേ നൃപ ॥ **18** ॥

തൗ രേജതൂ രംഗഗതൗ മഹാഭുജൗ
വിചിത്രവേഷാഭരണസ്രഗംബരൗ।
യഥാ നടാവുത്തമവേഷധാരിണൗ
മനഃ ക്ഷിപന്തൗ പ്രഭയാ നിരീക്ഷതാം ॥ **19** ॥

നിരീക്ഷ്യ താവുത്തമപൂരുഷൗ ജനാ
മഞ്ചസ്ഥിതാ നാഗരരാഷ്ട്രകാ നൃപ।
പ്രഹർഷവേഗോത്കലിതേക്ഷണാനനാഃ
പപുർന തൃപ്താ നയനൈസ്തദാനനം ॥ **20** ॥

പിബന്ത ഇവ ചക്ഷുർഭ്യാം ലിഹന്ത ഇവ ജിഹ്വയാ।
ജിഘ്രന്ത ഇവ നാസാഭ്യാം ശ്ലിഷ്യന്ത ഇവ ബാഹുഭിഃ ॥ **21** ॥

ഊചുഃ പരസ്പരം തേ വൈ യഥാദൃഷ്ടം യഥാശ്രുതം।
തദ്രൂപഗുണമാധുർയപ്രാഗൽഭ്യസ്മാരിതാ ഇവ ॥ **22** ॥

ഏതൗ ഭഗവതഃ സാക്ഷാദ്ധരേർനാരായണസ്യ ഹി।
അവതീർണാവിഹാംശേന വസുദേവസ്യ വേശ്മനി ॥ **23** ॥

ഏഷ വൈ കില ദേവക്യാം ജാതോ നീതശ്ച ഗോകുലം।
കാലമേതം വസൻ ഗൂഢോ വവൃധേ നന്ദവേശ്മനി ॥ **24** ॥

പൂതനാനേന നീതാന്തം ചക്രവാതശ്ച ദാനവഃ।
അർജുനൗ ഗുഹ്യകഃ കേശീ ധേനുകോഽൻയേ ച തദ്വിധാഃ ॥ **25** ॥

ഗാവഃ സപാലാ ഏതേന ദാവാഗ്നേഃ പരിമോചിതാഃ।
കാലിയോ ദമിതഃ സർപ ഇന്ദ്രശ്ച വിമദഃ കൃതഃ ॥ **26** ॥

സപ്താഹമേകഹസ്തേന ധൃതോഽദ്രിപ്രവരോഽമുനാ।
വർഷവാതാശനിഭ്യശ്ച പരിത്രാതം ച ഗോകുലം ॥ **27** ॥

ഗോപ്യോഽസ്യ നിത്യമുദിതഹസിതപ്രേക്ഷണം മുഖം।
പശ്യന്ത്യോ വിവിധാംസ്താപാംസ്തരന്തി സ്മാശ്രമം മുദാ ॥ **28** ॥

വദന്ത്യനേന വംശോഽയം യദോഃ സുബഹുവിശ്രുതഃ।
ശ്രിയം യശോ മഹത്ത്വം ച ലപ്സ്യതേ പരിരക്ഷിതഃ ॥ **29** ॥

അയം ചാസ്യാഗ്രജഃ ശ്രീമാൻ രാമഃ കമലലോചനഃ।
പ്രലംബോ നിഹതോ യേന വത്സകോ യേ ബകാദയഃ ॥ **30** ॥

ജനേഷ്വേവം ബ്രുവാണേഷു തൂർയേഷു നിനദത്സു ച।
കൃഷ്ണരാമൗ സമാഭാഷ്യ ചാണൂരോ വാക്യമബ്രവീത് ॥ **31** ॥

ഹേ നന്ദസൂനോ ഹേ രാമ ഭവന്തൗ വീരസമ്മതൗ।
നിയുദ്ധകുശലൗ ശ്രുത്വാ രാജ്ഞാഽഽഹൂതൗ ദിദൃക്ഷുണാ ॥ **32** ॥

പ്രിയം രാജ്ഞഃ പ്രകുർവന്ത്യഃ
    ശ്രേയോ വിന്ദന്തി വൈ പ്രജാഃ।
മനസാ കർമണാ വാചാ
    വിപരീതമതോഽൻയഥാ ॥ **33** ॥

നിത്യം പ്രമുദിതാ ഗോപാ വത്സപാലാ യഥാ സ്ഫുടം।
വനേഷു മൽലയുദ്ധേന ക്രീഡന്തശ്ചാരയന്തി ഗാഃ ॥ **34** ॥

തസ്മാദ് രാജ്ഞഃ പ്രിയം യൂയം വയം ച കരവാമ ഹേ।
ഭൂതാനി നഃ പ്രസീദന്തി സർവഭൂതമയോ നൃപഃ ॥ **35** ॥

തന്നിശമ്യാബ്രവീത് കൃഷ്ണോ ദേശകാലോചിതം വചഃ।
നിയുദ്ധമാത്മനോഽഭീഷ്ടം മൻയമാനോഽഭിനന്ദ്യ ച ॥ **36** ॥

പ്രജാ ഭോജപതേരസ്യ വയം ചാപി വനേചരാഃ।
കരവാമ പ്രിയം നിത്യം തന്നഃ പരമനുഗ്രഹഃ ॥ **37** ॥

ബാലാ വയം തുൽയബലൈഃ ക്രീഡിഷ്യാമോ യഥോചിതം।
ഭവേന്നിയുദ്ധം മാധർമഃ സ്പൃശേൻമൽല സഭാസദഃ ॥ **38** ॥

ചാണൂര ഉവാച
ന ബാലോ ന കിശോരസ്ത്വം ബലശ്ച ബലിനാം വരഃ।
ലീലയേഭോ ഹതോ യേന സഹസ്രദ്വിപസത്ത്വഭൃത് ॥ **39** ॥

തസ്മാദ് ഭവദ്ഭ്യാം ബലിഭിർയോദ്ധവ്യം നാനയോഽത്ര വൈ।
മയി വിക്രമ വാർഷ്ണേയ ബലേന സഹ മുഷ്ടികഃ ॥ **40** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ പൂർവാർധേ
കുവലയാപീഡവധോ നാമ ത്രിചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥